

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

301. Quandonam Episcopus teneatur ex delicto, vel etiam imperitia Vicarii
sui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

Questio 300. An Episcopus cognoscere possit de delicto & negligentia commissa à suo Vicario, eamque punire?

1. **R**esp. primò. Si Vicarius deliquerit tanquam persona privata, potest de delicto illius cognoscere Episcopus, eumque punire, non secus ac alios subditos delinquentes; male enim agens tanquam privatus non dicitur gerere vices Episcopi, nec minus est ei subditus quam alii. Pih. *loc. cit. num. 85.* Sbroz. *L. 3. q. 57. num. 8.* citans *gl. in c. 1. de off. Vicar. in 6. v. rationabili causa* Decium in *c. Sane. de off. delegat. col. 2.* Innoc. in *c. fin. de foro compet. in 6. & c.* Et in hoc casu eam punire nequit Metropolitanus, nisi fortè ad illum appellatum sit. Pih. *loc. cit.*

2. **R**esp. secundò. Si verò Vicarius deliquit circa jurisdictionem, seu in spectantibus ad officium Vicarii, & Episcopus ipse non sit particeps culpæ, poterit Episcopus de delicto & negligentia illius cognoscere, eumque punire. Pih. *loc. cit.* Laym. in *c. Romana. de off. Vicar. in 6. n. 9.* Sbroz. *loc. cit. num. 10.* citans Speculator. *L. 2. partic. 1. tit. de compet. Judicis additione. §. sequitur videre. numer. 3.* Unde Sbroz. *loc. cit. num. 3. & seq.* inquit: Verius est, quòd Episcopus non possit Vicarium suum punire; quia ubi Vicarius peccat in iis, quæ sunt jurisdictionis, vel circa officium, punitur ab Archiepiscopo secundum *gl. in c. 1. de off. Vicar. in 6. v. rationabili.* & quòd ad illa, quæ ratione officii potest exercere, non dicitur subditus Episcopo, neque minor illo. Bero *conf. 22. num. 13. vol. 1.* pro ut etiam, quia Episcopus non potest esse Judex in causa sui Vicarii, ergo nec illum punire potest ex eo defectu jurisdictionis, ne aliàs dicatur judicare in propria causa, sicut etiam, quia Episcopus tenetur de delicto sui Vicarii vel Officialis delinquentis in officio. Rora *decis. 6. aliàs 278. in nov. de off. Vicar. Gemin. in c. si Episcopus. de off. Ordinar. in 6. Felin. in c. Petrus de homicidio. num. 8.* Nec non etiam, quia Episcopus tenetur exhibere Vicarium vel Officialem delinquentem. Pavin. *de potest. Capit. Sed. vac. p. 2. q. 10. num. 23.* unde, cum non conveniat sibi ipsi illos exhibere, ne sit Judex & Pars, meritò illum punire non poterit. Hæc inquam, dum habet Sbroz. necessariò intelligendus venit pro casu, quo Episcopus particeps est delicti sui Vicarii, ut manifestè constat ex iis, quæ habet *cit. num. 10. in fine & num. 11.* De cetero ratio responsionis est, quam dat Laym. & ex eo Pih. *ll. cit.* quòd Vicarius etiam ratione officii sui quodammodo subiectus & subordinatus sit Episcopo suo, quia licet ejus potestas & jurisdictione eadem sit cum jurisdictione Episcopali, alio tamen modo in Vicario refidet, & aliter in Episcopo, in illo videlicet cum dependentia à voluntate & imperio Episcopi.

3. Ex his jam sequitur, quòd in hoc casu delicti committi à Vicario in officio Vicariatus non participante Episcopo in eodem delicto immiscere se nequeat Metropolitanus, nisi fortè Episcopus requisitus de eodem delicto

cognoscere recuset. Laym. Pih. *Speculat. Sbroz. ll. cit. Pax-Jord. L. 12. tit. 1. num. 285.* ubi: de maleficio seu quasi in officio commisso, puta, in sententia vel processu &c. agendum erit coram Episcopo, non autem coram Metropolitanò; Episcopo verò negligente in cogendo Officialem ad commendam, poterit ratione hujus maleficii conveniri coram Metropolitanò ipsemet Episcopus. Quòd si cognoscendo absolverit Officialem, aut etiam condemnaverit, conveniri coram Metropolitanò nequibit ratione talis delicti, sed tantum ab illius sententia licitum erit appellare. Porro his stantibus non video, cur Sbroz. *loc. cit. num. 13.* hanc adjiciat declarationem; quòd Vicarius delinquens in officio conveniri nequeat ab Episcopo durante Vicariatu, sed solum eo finito, pro quo citat Pavin. *ubi ante.*

4. **R**esp. Tertio. Si Vicarius deliquit aut negligentiam admisit in officio suo, Episcopo culpæ particeps, non ad Episcopum, sed ad Metropolitanum pertinet causam cognoscere, & punire Vicarium. Pih. *num. 66.* Sbroz. *loc. cit. n. 11.* argumento *c. 1. de off. Vicar. in 6. & gl. ibi. v. rationabili.* uti & in hoc casu teneretur sistere Vicarium suum Metropolitanò, si is id petat. Pih. *loc. cit. Sbroz. num. 6.* Ratio hujus est, quòd si Vicarius consideretur quæ talis, seu ut substitutus in eodem tribunali jurisdictionem exercens censetur eadem persona cum Episcopo. Huc spectant, quæ paulò ante relata sunt ex Sbrozio. Plura de hoc, quando Episcopus puniri possit à Metropolitanò, vide supra, ubi an Vicarius Archiepiscopi exercere possit jurisdictionem in Suffraganeos eidem Archiepiscopo subiectos, & in eorum Vicarios.

Questio 301. Quando nam Episcopus teneatur ex delicto, vel etiam imperitia Vicarii sui?

1. **R**esp. primò. Non tenetur ex delicto & gestis à Vicario suo extra officium suum, nisi fortè mandasset, aut alio modo de delicto participasset. De cetero enim Dominus non tenetur de delicto officialis sui extra officium commisso. Sbroz. *L. 3. q. 30. num. 4. & seq.* citatis Felin. in *c. si quando. de rescrip. num. 2.* & in *c. Petrus. de homicidio n. 10. & seq.* Bertach. *de Episc. L. 4. p. 6. tit. de Vicar. Episc. num. 6.*

Resp. secundò. Quòd si tamen Episcopus fuerit in aliqua culpa. v. g. non satis inquirendo de vita illius, & moribus, & gestis per illum in constituendo illum, vel etiam post constitutionem illius, vel quia illius negligentiam toleravit. Pih. *loc. cit. num. 67.* Pax-Jord. *L. 12. tit. 1. num. 283.* Sbroz. *loc. cit. num. 1.* citatis plurimis. Ita etiam, ut teneatur Episcopus ad restitutionem damnorum causatorum & illatorum per talem suum Vicarium. Sbroz. *num. 2.* citatis Rebuff. in *pr. tit. form. Vicar. num. 188.* Rot. *decis. 6. aliàs 432. tit. de off. Vicar. in antiq. Pax-Jord. loc. cit. num. 282.* ubi ait: declaranda prædicta (nempe quòd Episcopus teneatur ad restitutionem damnorum) quando Episcopo aliqua culpa imputari potest; quia nimirum sibi cooptavit in Vicarium, quem nororit ejus mali mores, in-

scitia

scitia vel aliud vitium tanto ministerio redderent indignum; vel si post factam probi & idonei viri electionem Vicarius in officio corrumpatur, ut multi solent, nec Episcopus illum curet emendare, aut ab officio remove, vel sit in culpa, non invigilando circa illum, ut multi faciunt qui magno studio, sumptibus & laboribus idoneos undequaque cum Lucerna Diogenis Vicarios quaerunt; & postquam in officio constituerunt, nihil ulterius quaerunt, sed clausis oculis tam otiositer vivunt, ac si nullam essent Deo & hominibus de illorum administratione redditori rationem; imò, si quandoque aliqua minus recta de illis insinuantur, tanquam detractoria & calumniosa respuunt & execandescunt in tantum, ut delatores exterreant, & à justis quibusque delationibus abstrahantur &c. Illi enim imputatur, qui utitur operam malorum hominum, puta Officialium. *L. ex maleficiis. ff. de act. & qui malum elegit. Official. §. fin. Rebuff. & Rota ubi ante. Bertach. ubi ante. num. 5. Bald. in margarit. v. Episcopus. num. 9. Innoc. in c. ad hac. de off. Archid. apud. Sbroz. & Pax Jord. ll. cit. Secus foret, ubi Episcopus non foret in culpa aliqua, v. g. quando communi omnium opinione bonum elegit Officialium, qui postmodum in Officio corruptus fuit Episcopo ignorante (intellige citra culpam) Sbroz. *L. 3. q. 29. num. 6. citatis Rebuff. ubi ante. num. 189. Bald. rubr. de penis judic. qui male judicant. Felin. in cit. c. Petrus. num. 11. Velladiego tract. de legat. p. 2. q. 3. num. 9. &c.* Vide hæc omnia confirmata à me in Foro benef. p. 2. q. 753. ubi: quid si Vicarius indigno contulit beneficium? & vide de hoc ipso quoque Pirh. *loc. cit.* Porro Episcopus noviter creatus conveniri nequit ex gestis per Vicarium (intellige ante suum ingressum) Sbroz. *cit. q. 29. num. 8. citatis Jo. And. Innoc. Butrio Gemin. in c. eam te. de rescript.**

3. Resp. Tertio. Idem esse de imperitia Vicarii, ut ex ea teneatur Episcopus, dum ipse in aliqua culpa fuit, non satis inquirendo de ejus peritia & scientia. Pirh. *loc. cit. num. 67.* ut satis colligitur ex Sbroz. *cit. q. 29. n. 6.* dum postquam num. 5. dixisset: non teneretur Episcopus de imperitia sui Vicarii; quia creando ipsum dedit operam rei litta, citatis pro hoc quamplurimis subjungit num. 6. subdeclaratur: quando Episcopus in aliqua culpa non possit deprehendi.

Quaestio 302. Num Episcopus teneatur defendere sententiam Vicarii sui, & stare gestis per illum?

1. Resp. primò. Teneretur defendere sententiam ab eo latam (intellige justè & canonicè) Sbroz. *L. 3. q. 28. citans Speculator. de compet. judic. addit. §. sequitur. n. 3.* Cui non obstat, quòd Episcopus contra sententiam Vicarii restituere possit in integrum; cum & vice versa Vicarius restituere possit in integrum contra sententiam Episcopi secundum dicta superius; aliud siquidem est restituere in integrum contra sententiam, aliud sententiam impugnare

2. Resp. secundò. Si Vicarius quippiam ex commissione officii sui Canonicè egit, Episcopus

revocare aut impugnare nequit. Azor. *p. 2. l. 3. c. 43. q. 6.* Laym. *in c. non putamus. de consuetud. in 6. numer. 5. citantes Rebuff. in pr. tit. form. Vicar. num. 40. Sbroz. L. 3. q. 29. num. 1.* ubi: non diffiteor, gesta per Vicarium adeò obligare Episcopum, ut illis non possit contravenire, citatis pro hoc Castrenf. *cons. 348. col. 3. vol. 1. Decio cons. 142. num. 3.* Et ratio horum est; quia factum à Vicario dicitur factum ab Episcopo, & unum est illorum Tribunal. Sbroz. *loc. cit. num. 2.*

3. Resp. Tertio. ubi tamen malè egit & canonicè non processit, non teneretur Episcopus stare isti actui. Sbroz. *cit. q. 29. num. 3.* citans Castrenf. *cons. 348. col. 2. Gemin. cons. 114.* Hinc Episcopus invigilare debet Vicario, & quæ malè ab eo acta sunt, rescindere. Laym. *in c. Romana. de off. Vicar. in 6. num. 9.* Sic Episcopus retractare potest compositionem factam à Vicario in penis, in quibus dispensare non poterat. Sbroz. *cit. q. 29. num. 4.* ex Castrenf. *ubi ante. item L. 3. q. 40. à num. 1. ex eodem Castrenf. cons. 347. col. 1. vol. 1.* ubi, quòd Episcopus contravenire possit compositioni facta à suo Vicario de pena depositionis pro crimine in pecuniariam transmutata; & quòd, non obstante compositione facta per Vicarium, potest Episcopus de novo inquirere, & convictum deponere, pro quo citat quoque Sbroz. Bertach. *de Episc. l. 4. p. 5. tit. de auct. Episc. circa judic. num. 53. Rebuff. ubi supra. Jul. Clar. in pr. crim. §. fin. q. 37. vers. dictum est.* Et rationem addit Sbroz. quia pena depositionis non potest transmutari in pecuniariam, nisi per eum, qui habebat potestatem dispensandi de crimine juxta *c. licet. de penis.* & ibi gl. Milis in *reperor. v. Vicar. Episc. Bertach. ubi ante. num. 53.* ubi etiam, quòd Episcopus peccet, dispensando sine causa super pena depositionis, transmutando illam in pecuniariam.

4. Denique illud hic observandum, quòd Sbroz. *L. 3. q. 27.* tradit citatis Bald. *in l. tribuimus. §. cum aliquis. ff. de restam. tut. num. 3. Felin. in c. cum Venerabilis. de except. num. 42.* quòd, si Episcopus confirmet unam causam de gestis & administratis per suum Vicarium, videatur cetera reprobare; & contra, si unam reprobet, cetera confirmare videatur. Quod ipsum tamen num. seq. limitat: si Episcopus ad hujusmodi actum venerit omnibus discussis, secus, si levato velò aliquid approbasset, citat pro hoc Bald. & Felin. *ubi ante.*

Quaestio 303. An Vicarius Episcopi stare teneatur Syndicatus?

Resp. illum liberum esse ab hujusmodi obligatione, cui subicitur solus Vicarius Capituli & alii Officiales Sedis vacantis. Pax Jord. *loc. cit. num. 286.* vide de hoc, ubi de Vicario Capituli sede vacante.